

# Lausunto kohtuuhintaisen asumisen suunnitelmasta

Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK kiittää mahdollisuudesta lausua kohtuuhintaisen asumisen suunnitelmasta ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Suomessa asuvien korkeakouluopiskelijoiden asuntotilanne on heikentynyt huomattavasti viime vuosien aikana. Tämä johtuu korkeakoulujen kasvaneista aloituspaikkamääristä, asumisen tuotantotukien heikentymisestä, opiskelijoiden etuusjärjestelmään kohdistuneista muutoksista sekä avoimien työpaikkojen vähentymisestä.

## Opiskelija-asuntotilanne Suomessa

Suomen opiskelija-asuntokanta ei kuluvalle hetkellä riitä kattamaan opiskelijoiden asuntotarpeita. Opiskelija-asuntoja on kuluvalle hetkellä tarjolla noin 70 000, kun suomalaisten korkeakoulujen opiskelijamäärä on yhteensä yli 260 000 opiskelijaa, joista ammattikorkeakouluopiskelijoita on yli 176 000. Opiskelija-asuntojen käyttöaste on ollut Suomessa viime vuosina ennätyksellisen korkea – vuonna 2024 käyttöaste prosentti oli 97.

Riittämätön opiskelija-asuntotarjonta ja heikentyneet toimeentulo-olosuhteet haastavat opiskelijoiden arkea ja opiskelukykyä entisestään. Asuminen on opiskelijoille tällä hetkellä suurin kuukausittainen kuluerä, jonka vuoksi SAMOK näkee erityisen tärkeänä opiskelija-asuntorakentamisen tukemisen.

Opiskelija-asunnot mahdollistavat opiskelupaikkakunnalle muuttamisen, mikä edistää juurtumista etenkin kasvukeskusten ulkopuolella oleviin opiskelijakaupunkeihin. Tämä ennaltaehkäisee aivovuotoa. Riittävä asuntotarjonta tukee opiskelijaliikkuvuutta, sillä kansainväliset opiskelijat ovat usein heikommassa asemassa yksityisten vuokra-asuntojen saannissa, koska heiltä voi puuttua tarvittava tieto paikallisesta vuokra-asuntomarkkinasta sekä verkostot. Kansainväliset opiskelijat ovat nousseet yhdeksi merkittävimmistä ryhmistä, joilla on taloudellisia vaikeuksia.

## Tuotantotukien muutokset Suomessa

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen tuki on ollut Suomessa keskeinen julkinen tukimuoto, joka on mahdollistanut kohtuuhintaisten opiskelija-asuntojen rakentamisen kattaen osan rakentamisen sekä ylläpidon kustannuksista. Opiskelija-asumista on aikaisemmin tuettu korkotukilainalla sekä erityisryhmien investointiavustuksella. Asumisen tuotantotukia on leikattu kuluvalle hallituskaudella. Tämä on johtanut siihen, ettei erityisryhmien investointiavustus ole ollut käytettävissä opiskelija-asuntorakentamiseen. Ilman erityisryhmien investointiavustusta uusien opiskelija-asuntojen vuokrat uhkaavat nousta nykyistä suuremmaksi.

## Sosiaaliturvaan kohdistuneet muutokset, opintotuet

Vuoden 2024 lopussa yleistä asumistukea saavien yksin asuvien opiskeljaruokakuntien keskimääräiset asumismenot olivat kuukaudessa 573 euroa (Kansaneläkelaitos). Vuonna 2023 opiskelijoiden etuuksia heikennettiin kasvattamalla opintolainan valtiontakauksen määrää ja laskemalla yleisen asumistuen tasoa. Samanaikaisesti etuuksiin tehtiin myös indeksijääditykset. Opiskelijat siirtyvät elokuussa 2025 yleisen asumistuen piiriin, joka pienentää asumisen tuen tasoa niiden opiskelijoiden osalta, jotka asuvat yhden hengen ruokakunnassa. Ilman opintolainaa opiskelijan etuudet ovat suurimmillaan 575 euroa. Tämän lisäksi opiskelija voi nostaa opintolainaa 850 euroa kuukaudessa.

Sosiaaliturvaan ja opintotukiin kohdistuneet muutokset aiheuttavat merkittäviä vaikeuksia ammattikorkeakouluopiskelijoiden toimeentulolle. Eurostudent VIII -tutkimuksen mukaan puolet opiskelijoista kokee taloudellisia haasteita, ja 14 prosenttia ei pystyisi selviytymään yllättävästä 600 euron menoerästä. Suomessa opiskelijoiden asumisen sosiaaliuudet muuttuvat elokuussa 2025, jolloin opiskelijoiden toimeentulo heikentyy jopa yli sadalla eurolla, mikä heikentää heidän asemaansa asuntomarkkinoilla ja lisää eriarvoisuutta opiskelijoiden välillä.

### **SAMOKin ratkaisuehdotukset**

SAMOK näkee, että EU:lla on mahdollisuus ottaa merkittävä rooli opiskelijoiden asuntotilanteen parantamisessa osana kohtuuhintaisen asumisen suunnitelmaa. Euroopan unionin tulisi edistää tuotantotukien käyttöönottoa opiskelija-asuntorakentamisessa ja laatia rahoituskanavia opiskelija-asuntojen korjaus- ja täydennysrakentamiseen.

SAMOK korostaa, että erilaisia asuntorakentamisen tuotantotukia tulisi voida yhdistää osana rakennushankkeita kohtuuhintaisen asuntotarjonnan takaamista. Samanaikaisesti euroopan unionin tulisi mahdollistaa myös opiskelija-asumisen kehittämishankkeiden toteuttaminen esimerkiksi Erasmus+-ohjelman kautta.

SAMOK katsoo, että EU:n tulee tukea jäsenvaltioita kehittämällä selkeitä suosituksia opiskelijoiden toimeentulon parantamiseksi sekä vahvistamalla toimeentulon seurantaa esimerkiksi Eurostudent-tutkimuksen avulla. Lisäksi EU:n tulisi kannustaa jäsenmaita varmistamaan riittävät ja tasapuoliset tukimuodot, jotka erityisesti tukevat taloudellisesti haavoittuvia opiskelijaryhmiä. Opiskelijoiden taloudellisen turvallisuuden turvaaminen on olennainen osa EU:n koulutus- ja sosiaalipolitiikkaa, ja sen vahvistaminen edistää koulutuksen saavutettavuutta.